

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีผู้ประกอบการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถอดร้านค้าออกจากระบบ
และบังคับให้ร้านค้าเข้าร่วมรายการส่งเสริมการขาย

ระหว่าง { นาย น. ผู้ร้อง
บริษัท ช. ผู้ถูกร้อง

ข้อร้องเรียน

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ นาย น. (ผู้ร้อง) ร้องเรียนบริษัท ช. (ผู้ถูกร้อง) สรุปได้ว่า ผู้ร้อง ประกอบธุรกิจจำหน่ายชาจากใบกัญชงชนิดบรรจุซองบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ต่อมาวันที่ ๒๒ - ๒๓ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องได้ลบสินค้าชากัญชงของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. โดยไม่แจ้งเตือนล่วงหน้าและให้เหตุผลว่าเป็นสินค้าที่อยู่ในนโยบายสิ่งของต้องห้ามและสิ่งของที่ถูกจำกัดห้ามจำหน่ายสินค้า ซึ่งอยู่ระหว่างให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสินค้าประเภทกัญชา กัญชง หรือมีส่วนประกอบของกัญชา กัญชง ทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถจำหน่ายสินค้านี้ดังกล่าวผ่านช่องทางออนไลน์ได้ ส่วนร้านค้าอื่นที่จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกันบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. สามารถเปิดขายได้ตามปกติ

ข้อเท็จจริง

ผู้ร้องจำหน่ายสินค้าชากัญชง ในนามร้านค้า “ก.” บนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งก่อนเข้าใช้บริการบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ผู้ร้องได้รับทราบและให้ความยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขการให้บริการและนโยบายต่าง ๆ ตามที่ผู้ถูกร้องกำหนด โดยได้ระบुरายการสิ่งของต้องห้ามและสิ่งของที่ถูกจำกัดไว้ ต่อมาวันที่ ๒๒ - ๒๓ และวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องได้ลบสินค้าชากัญชงของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. โดยแจ้งว่า เป็นสินค้าที่อยู่ในนโยบายสิ่งของต้องห้ามและสิ่งของที่ถูกจำกัดที่ห้ามขายสินค้านี้มีเช่นนั้นบัญชีร้านค้าจะถูกระงับ โดยในระหว่างที่ถูกลบสินค้า ผู้ร้องได้แก้ไขชื่อสินค้าใหม่ สลับอักษรไปมา และยังคงใช้คำในลักษณะเดิมบรรยายสรรพคุณวนไปมา ผู้ถูกร้องจึงลบสินค้าของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ทั้งหมดในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ผู้ร้องได้ตรวจสอบร้านค้าอื่นบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. พบว่า มีร้านค้าที่ขายสินค้าประเภทเดียวกับผู้ร้องสามารถเปิดขายได้ตามปกติ ผู้ร้องจึงโต้แย้งผู้ถูกร้องทั้งทางโทรศัพท์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และได้รับการชี้แจงจากผู้ถูกร้องว่า ได้ดำเนินการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานโดยตรงเพื่อตรวจสอบ เนื่องจากสินค้าประเภทกัญชา กัญชง หรือที่มีส่วนประกอบของ

/กัญชา...

กัญชา กัญชง ยังไม่สามารถขายผ่านช่องทางออนไลน์ได้ในขณะนี้และเนื่องจากมีร้านค้าที่ขายสินค้าบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. จำนวนมาก ผู้ถูกร้องจึงมีข้อจำกัดทางด้านเทคนิคเป็นเหตุให้ไม่สามารถตรวจสอบรูปแบบของค่าที่แตกต่างกันไปจากค่าต้องห้ามที่กำหนด หรือการใส่ข้อความชากัญชงในรูปภาพประกอบรายการสินค้าได้ทุกรายในเวลาเดียวกัน ผู้ถูกร้องต้องทำการตรวจสอบย้อนหลังด้วยตนเอง (Manual Check) หรือตามคำร้องเรียนจากผู้ใช้งานรายอื่น รวมทั้งร้านค้าอื่นที่ผู้ร้องแจ้งว่ายังมีการเสนอขายสินค้าชากัญชาและชากัญชง เมื่อผู้ถูกร้องตรวจพบว่ามีร้านค้าที่ขัดต่อนโยบายสิ่งของต้องห้าม ได้ดำเนินการลบรายการสินค้าออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ซึ่งใช้เป็นหลักปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ผู้ร้องและผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องมีการกระทำใดที่เข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ (๒) หรือมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการแรก คือ ผู้ร้องและผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “...“ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้จำหน่าย ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อผลิตหรือจำหน่ายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการในธุรกิจ...”

(๑) ผู้ร้องประกอบธุรกิจขายชากัญชงบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ชื่อร้านค้า “ก.”

(๒) ผู้ถูกร้องประกอบธุรกิจบริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน ก. และเว็บไซต์ ก.คอม

ดังนั้น ผู้ร้องและผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการต่อมา คือ ผู้ถูกร้องมีการกระทำใดที่เข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ (๒) หรือมาตรา ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ (๒) บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๒) กำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่ไม่เป็นธรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่นซึ่งเป็นผู้ค้าของตนต้องจำกัดการบริการ การผลิต การซื้อ หรือการจำหน่ายสินค้า หรือต้องจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อหรือขายสินค้า การได้รับหรือให้บริการ หรือในการจัดหาสินค้าจากผู้ประกอบธุรกิจอื่น...” และมาตรา ๕๗ (๓) บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๓) กำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรม...”

/กรณีผู้ถูก...

กรณีผู้ถูกร้องลบสินค้าซากัญชงของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ร้องขายสินค้าซากัญชงบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ซึ่งเข้าลักษณะสินค้าต้องห้ามตามนโยบายสิ่งของต้องห้ามที่ผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ผู้ขายทุกรายรับทราบและให้ความยินยอมในการปฏิบัติตามเงื่อนไขการให้บริการ หากตรวจพบ ผู้ถูกร้องมีดุลยพินิจในการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในเงื่อนไขการให้บริการรวมถึงการลบหรือเพิกถอนเนื้อหาหรือรายการสินค้าที่เสนอขายที่เกี่ยวข้องได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องได้โฆษณาอวดอ้างสรรพคุณสินค้าซากัญชงว่าช่วยรักษาและบรรเทาโรคอันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณทางการแพทย์ของสินค้าสมุนไพรซึ่งขัดต่อเงื่อนไขการให้บริการและนโยบายสิ่งของต้องห้ามที่ผู้ถูกร้องกำหนดไว้ ผู้ถูกร้องจึงแจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าไม่สามารถลงรายการเสนอขายสินค้าประเภทซากัญชงบนแพลตฟอร์มได้ แต่ผู้ร้องยังคงพยายามหลบเลี่ยงลงขายสินค้าซากัญชงด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้รายการสินค้าซากัญชงของผู้ร้องถูกลบออกจากรายการเสนอขายหลายครั้ง แม้ผู้ร้องอ้างว่า ระหว่างขายสินค้าบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ผู้ร้องได้รับการเชิญชวนให้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการขาย แต่ผู้ร้องเห็นว่า หากเข้าร่วมจะทำให้สินค้ามีต้นทุนสูงขึ้นมา ผู้ร้องจึงไม่เข้าร่วมรายการส่งเสริมการขายดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องลบสินค้าและถอดร้านค้าออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ทั้งหมด คำกล่าวอ้างของผู้ร้องในประเด็นดังกล่าวจึงมีอาจรับฟังได้ เนื่องจากผลการตรวจสอบพบว่ามีผู้ประกอบการรายอื่นที่ไม่เข้าร่วมรายการส่งเสริมการขายสามารถวางขายสินค้าได้

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องอ้างว่า ร้านค้าที่จะขายสินค้าบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. จะต้องแสดงรายละเอียดของสินค้าและบันทึกลงในระบบ และให้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ตรวจสอบก่อนจะแสดงสินค้าขายได้ ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ร้องได้ตั้งชื่อสินค้าและคำอธิบายประกอบสินค้าคล้ายคลึงกัน สลับอักษรไปมาและระหว่างที่ถูกลบสินค้าผู้ร้องได้แก้ไขชื่อสินค้าใหม่ และยังคงใช้คำในลักษณะเดิมบรรยายสรรพคุณวนไปมาซึ่งผู้ถูกร้องยังคงอนุมัติคำสั่งซื้อถึง ๗ รายการ ข้อเท็จจริงดังกล่าวสอดคล้องกับถ้อยคำของผู้ถูกร้องกรณีไม่สามารถตรวจสอบคัดกรองเนื้อหาหรือรายการสินค้าล่วงหน้าสำหรับรายการสินค้าที่ผู้ขายจงใจหลบเลี่ยงคำค้นที่กำหนดก่อนการลงรายการขายสินค้าได้ เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องต้องทำการตรวจสอบย้อนหลังด้วยตนเอง (Manual Check) หรือตามคำร้องเรียนจากผู้ใช้งานรายอื่นและเมื่อพบว่ามีกรณีละเมิดเงื่อนไขการให้บริการ ผู้ถูกร้องจะบังคับใช้มาตรการลบหรือเพิกถอนรายการสินค้าอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมทั้งร้านค้าอื่นที่ผู้ร้องแจ้งว่ายังมีการเสนอขายสินค้าซากัญชงและซากัญชง

ดังนั้น กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า พฤติกรรมการลบสินค้าและถอดร้านค้าของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๐ (๒) และ ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์ เห็นว่า พฤติกรรมการลบสินค้าและถอดร้านค้าของผู้ร้องออกจากดิจิทัลแพลตฟอร์ม ก. ไม่เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางการค้าอันเป็นการจำกัดหรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่นอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๕๐ (๒) และ ๕๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงยุติเรื่อง

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔